

Lausunto KLA/963/53.00/2023 1 (5)

Kangasalan kaupunki

Kangasalan kaupunginhallitus 28.8.2023

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

Lausuntopyyntö 6.6.2023

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivitys 2040+, luonnos

Kangasalan kaupunki kiittää lausuntopyynnöstänne ja toteaa, että päivitystyössä on kattavasti tunnistettu rakennesuunnitelman tärkeimpiä päivitystarpeita. Seudun väestönkehitys ja sen perusteet on tuotu rakennesuunnitelman päivityksessä selkeästi esiin. Väestönkehitys luo perustan valtion kanssa tehtävälle yhteistyölle sekä liikennejärjestelmän ja asuntotuotannon tasapainoiselle kehittämiselle.

Suunnitelman päivitystyö tukee seudun kasvun sekä kestävän liikkumisen kehittämisen edellyttämää kuntien maankäytön ja liikenteen yhteensovittamista ja parantaa elinkeinoelämän seudullisen kehittämisen edellytyksiä. Rakennesuunnitelman ratkaisulla hillitään ilmastonmuutosta ja parannetaan seudun elinvoimaa. Erityisen positiivista on myös seudun eri osia yhdistävien ekologisten ja virkistysellisten yhteyksien nostaminen useilla merkinnöillä kartalle ja keskusteluun.

Rakennesuunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen.

Kaupunkiseudun kilpailukyky ja elinvoima sekä kestävän kehityksen tavoitteet

Rakennesuunnitelmaluonnoksen sisältö luo hyvät edellytykset kaupunkiseudun kasvun ja kestävän liikkumisen yhteensovittamiselle, nostaen kuitenkin keskusteluun myös kasvun suuntaamisen yhteensovittamisen viherverkon kanssa. Suunnitelmaluonnoksessa tunnistettujen kaupunkiseudulle ominaisten harjujen ja järvien sekä

laadukkaan ja resilientin vehreän elinympäristön tavoitteen voidaan odottaa vahvistavan kaupunkiseudun kilpailukykyistä imagoa ja lisäävän houkuttelevuutta sen asukkaille ja vierailijoille.

Harjujakson karttamerkintä tuo hyvin esiin sen merkityksen seudun rakennetta jäsentävänä elementtinä. Suunnitelman selostuksessa harjujakso on nostettu esiin paitsi rakenteena myös virkistyksen ja elämystalouden osana. Elämystalouden ja virkistyksen sisällyttäminen osaksi harjujaksolle osoitettua karttamerkintää toisikin voimakkaammin esiin myös sen toiminnallista roolia seudulla.

Vetovoimaisen vehreyden ja yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tavoitteiden yhteensovittaminen on rakennesuunnitelman päivityksessä sikäli suuressa roolissa, että luonnoksen Arki-kartalle sijoitettu "Seudullisen ekologisen, vapaa-ajan ja virkistyksen verkosto, jossa ekologiset ja virkistyselliset laatukäytävät erotetaan toisistaan ja jossa verkosto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa" voisi sijoittua myös Rakenne-kartalle, jossa esitetään kasvun suuntaaminen ja jonka teemoihin kuuluu myös asuinympäristöjen laatu. Näin myös asukaspalautteessa nousseet lähiluonnon ja viherrakenteen vaalimisen teemat nousisivat vahvemmin osaksi yhdyskuntarakenteen kehitystä. Tällöin Arki-kartalle jäisivät suuremmat linjat: järvet, harjut ja seudun eri osia yhdistävät ekologiset yhteydet, jotka on yhteensovitettava keskustojen välisten kestävän liikkumisen järjestelmän ja selostuksen tekstissä mainitun palvelujen helminauhan kanssa kokonaisuudeksi.

Keskustojen välisen kestävän liikkumisen järjestelmän eli palvelujen helminauhan yhteyteen sijoittuu jo nykyisellään merkittävä määrä seudullisesti käytettäviä palveluja kuten toisen asteen kouluja ja urheilutoimintoja. Koska rakennesuunnitelman on tarkoituksena toimia myös viestinä palvelusuunnittelulle ja investoijille, palvelujen helminauha olisi syytä nostaa myös merkintöjen selityksiin esimerkiksi Arjen-kartalle.

Rakennesuunnitelman selostuksessa viherrakenteen kehittämisen laadullisena tavoitteena esitetään seudun keskustojen kytkeminen

toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Laadullisen tavoitteen ekologisista yhteyksistä koskevan osuuden perusteita olisi hyvä avata selostuksessa tai tarkentaa tavoitetta tämän osalta, sillä seudun keskustoja tulee kuitenkin kehittää tiiviin maankäytön, toiminnallisina ja liikenteellisinä solmukohtina ja kohtauspaikkoina ihmisille.

Rakennesuunnitelmaluonnoksessa on kiitettävästi tunnistettu seudun kasvun ja elinkeinorakenteen kehityksen edellyttävän paitsi uutta maankäyttöä myös olemassa olevien työpaikka-alueiden kehittämistä sekä näihin liittyvän liikenneverkoston kehittämistä. Kehittyvien elinkeinoalueiden profiloinnin mahdollisuuksiin vaikuttaa paitsi logistiikka myös saavutettavuus kestävin kulkumuodoin. Nyt karttamerkinnoin on osoitettu keskuksia yhdistävä kestävä liikkumisen järjestelmä, raitiotie ja kehittyvä raitiotie. Koska seudulla on myös lähijunaseisakkeita ja kehitettäviä lähijunaseisakkeita, joilla on oleellista merkitystä viestinnässä palvelujen suunnitteluun ja investoreille sekä työpaikka-alueiden profiileihin, tulee nämä nostaa raitiotien rinnalle Elinkeinot ja yhteydet -kartalle. Huomautamme myös, että seudun kaukaisimpiin kuntiin kulkeva kestävä liikkumisen järjestelmä eroaa merkittävästi linja-autojen runkolinjoihin, ratikkareitteihin ja pyöräilyn pääreitteihin perustuvasta järjestelmästä ja tältäkin kannalta loogisempaa olisi merkitä lähijunaliiikenteen seisakkeet kartalle.

Rakennesuunnitelman päivityksen toimeenpano ja priorisointi

Seudun kunnat ovat hyvin erilaisia mm. keskustojen laajuudessa ja maankäytön tehokkuudessa sekä mikroilmastoon vaikuttavien vesistöjen läheisyydessä, jolloin lämpösaarekeilmaston ja keskustan vehreyden vaikuttavuus niihin on eri mittakaavassa. Toisaalta esimerkiksi väylähankkeiden kehittäminen vaikuttaa viherverkoston jatkuvuuteen kaikilla seudun kunnilla samankaltaisesti. Rakennesuunnitelman toimeenpanon priorisoinnissa olisi järkevää tunnistaa kaikkien seudun kuntien kannalta vaikuttavimmat toimenpiteet ja tuoda ne osaksi ensisijaisia toimenpiteitä.

Kangasala toteuttaa rakennesuunnitelmaa

Rakennesuunnitelmaluonnos tukee Kangasalan kaupunkistrategia 29:n tavoitteita. Kangasala jatkaa Keskustan ja Lentolan alueiden kehittämistä monipuolisina ja viihtyisinä asumisen ja palveluiden alueina ja koko nauhataajaman joukkoliikennekäytävän tiivistämistä ja täydentämistä. Erityistä huomiota pyritään kiinnittämään nauhataajaman pohjois-eteläsuuntaisten ekologisten käytävien säilyttämiseen ja tukemiseen.

Kangasalan harjut ja niihin yhdistyvät järvet luovat erinomaiset puitteet hyvin saavutettavissa olevien virkistys- ja urheilupalvelujen sekä matkailun kehittämiseksi, josta kaupungissa on jo pitkä perinne. Kangasala kehittää vesistöjen virkistyskäyttöä kaikilla kolmella rakennesuunnitelmassakin tunnistetulla suurella järvellä lisäten näin palveluja seudun asukkaille ja alueen elämystaloutta, mutta suurin osa rantaviivasta on yksityisessä omistuksessa. Karttamerkintä tulee korjata vastaamaan rakennesuunnitelman 7. tavoitteessa todettua vesistöjen virkistyskäyttöä.

Saarenmaan alueen työpaikkatoimintojen alueiden asemakaavoitus ja tiesuunnittelu on käynnistynyt. Seudullisesti merkittävän, Ruskoon ja Hervantaan kytkeytyvän uuden työpaikka-alueen kehittäminen vaatii 2-kehän rakentamista, joka onkin kiitettävästi tunnistettu rakennesuunnitelman kartalla.

Tarastejärven työpaikka-alue rakentuu jo asemakaavoitetuille alueille ja tulee yhdistymään vireillä olevan Ruutanan yleiskaavan ja sen lähijunaseisakkeen ympäristöön kehittyvään uuteen alueeseen. Ruutanan lähijunaseisakkeen suunnittelun yhteydessä tullaan tutkimaan myös mm. seudun selvityksissä tunnistettu tarve liitännäspysäköinnille, sillä seisake tulee luultavasti palvelemaan myös mm. Nurmin alueelle kehitettävää asumista ja elinkeinoja noin 10 minuutin matka-ajalla Tampereelle. Ruutanan lähijunaseisake tulisi merkitä elinkeinot ja

yhteydet kartalle, kuten seudulle suunnitellut muutkin ensimmäisen vaiheen lähijunaseisakkeet ja jo toiminnassa olevat seisakkeet.

Kangasalaan liitetyn Sahalahden alueelle sijoittuu merkittävä elinkeinotoiminnan alue, jolla on kuitenkin odotettavissa uudistumista tulevaisuudessa. Alue liittyy nauhataajamaan juuri valmistuneella pyöräväylällä, kaasuverkostolla ja sen läpi kulkee voimajohto, jonka yhteyteen on alettu selvittää mahdollisuuksia tuulivoimalle. Ympäristö- ja ilmastokriisi rajoittaa jatkossa uusien alueiden ottamista rakennuskäyttöön ja vihreään siirtymään liittyvän elinkeinotoiminnan on ennakoitu kasvavan merkittävästi Suomessa. Sahalahden elinkeinotoiminnan alue tulisi tunnistaa seudun rakennesuunnitelmassa elinkeinot ja yhteydet kartalla tutkittavana teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueena, sillä sijainnistaan huolimatta siitä voi kehittyä merkittävä osa seudun elinkeinotoimintojen ekosysteemiä.

Kangasala osallistuu kuntien väliseen yhteistyöhön yritysalueiden kehittämisessä ja markkinoinnissa.

Lisäksi huomautamme, että Lahdentietä Kangasalta Pälkänettä kohden ei ole tarkoitus kehittää valtakunnallista ratayhteyttä, joka nyt on merkittynä nuolena kartalle.

Kangasalan kaupunginhallitus

Oskari Auvinen

kaupunginjohtaja

040 133 6311

oskari.auvinen@kangasala.fi

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta

Kunnanhallitus 21.08.2023 § 210
481/10.00.00/2023

Valmistelija yleiskaavoittaja Sini Suontausta

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on pyytänyt lausuntoja Rakennesuunnitelma 2040+ luonnoksesta kaupunkiseudun kunnilta ja sidosryhmiltä.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkastelee kaupunkiseutua toiminnallisena kokonaisuutena. Kaupunkiseudun rakennesuunnitelmalla on useita tehtäviä. Se on kuntien yhteinen viesti asukkaille, yrityksille, sijoittajille ja valtiolle siitä, millaista kaupunkiseutua haluamme rakentaa.

Asiantuntijavalmistelun ja poliittisen ohjauksen lisäksi seudun asukkaat ovat osallistuneet päivitykseen. Myös elinkeinoelämän asiantuntijuutta on hyödynnetty valmistelussa. Kuntien valtuustojen hyväksytyä rakennesuunnitelman 2040+ käynnistyy valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2027 valmistelu.

Suunnitelman tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyYTEEN – ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiksi kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin) ja niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävä liikumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sini-vihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet. Lopuksi esitetään koostekartta keskeisimmistä painotuksista. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota.

Lempäälän lausunto

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ luonnos määrittelee asetettujen tavoitteiden mukaisesti hyvin nykytilannekuvan sekä esittää ansiokkaasti tulevaisuuden ratkaisuja ja jatkotoimenpiteitä, joiden avulla kaupunkiseudun aktiivinen kehittäminen on mahdollista tulevaisuudessa.

Lempäälän kunta näkee kuitenkin tarpeelliseksi tarkastella vielä muutamaa asiaa, joilla on vaikutusta koko kaupunkiseudun tulevaisuuden kehitykselle, ennen kuin rakennesuunnitelma 2040+ viedään hyväksymiskäsittelyyn.

Arki

Rakennesuunnitelmassa on osoitettu keskusten välinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistystyksen verkosto, jossa ekologiset ja virkistystyksen

laatukäytävät erotellaan toisistaan. Viherrakenteen kehittämisen laadullinen tavoite on seudun keskustojen kytkeminen toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Lempäälä pitää tärkeänä huomioida, että rakennesuunnitelma on kuntien yhteinen vapaaehtoinen suunnitteluväline, ja jotta siihen voidaan sitoutua, se ei voi olla ristiriidassa oikeusvaikutteisten kaavojen kanssa. Varsinaisen kunnan rakenteen sisällä tapahtuvien ekologisten ja virkistysreittien suunnittelu on tehtävä asemakaavoituksella, koska nyt esitetyllä rakennesuunnitelman tarkkuustasolla tullaan haastaviin kysymyksiin ja mahdollisiin ristiriitoihin voimassa olevien oikeusvaikutteisten kaavojen kanssa. Ekologisen, vapaa-ajan ja virkistykseen verkoston suunnittelussa rakennesuunnitelmatasolla on syytä painottaa yhteistä tahtotilaa edellyttäviä kuntarajoja ylittäviä verkoston osia sekä isojen väylien estevaikutusta vähentäviä toimenpiteitä.

Elinkeinot ja yhteydet

Päärata kytkee koko seudun pääkaupunkiseutuun ja kasvukäytävään, ja sen kehittäminen ja lisäraiteet ovat edellytys sille, jotta saadaan jo hyvin ruuhkaiselle radanosalle mahtumaan uusia asemia ja lisää liikennettä. Nyt Elinkeinot ja yhteydet -kartalla on osoitettu olemassa oleva lähijunaliikenne -yhteys pääradalle ja kehittyvä lähijunaliikenne -yhteyksiä järjestelyratapihalle ja oikoradalle, vaikka tämä ei taida olla edes tavoitteena. Nuolimerkinnöin on rakennesuunnitelman ulkoreunoilla poispäin rakennesuunnitelman alueesta osoitettu kehitettävät valtakunnalliset ratayhteydet. Merkinnöistä saa helposti sellaisen kuvan, että nykyistä päärataa Lempäälän kohdalla ei tarvitsisi ollenkaan kehittää ja että se palvelisi jo nyt hyvin lähijunaliikennettä, mikä ei pidä paikkansa. Pääradan kehittämistarve, niin lähijunaliikenteen kuin muunkin junaliikenteen osalta, tulisi osoittaa selkeästi rakennesuunnitelman kartoilla.

Rakennesuunnitelman yksi tavoitteista on ollut vastata teollisuuden tilatarpeisiin kaupunkiseudulla. Lempäälässä tarkastellut työpaikka-alueet Marjamäessä ja Tikinmaalla eivät kuitenkaan ole päässeet rakennesuunnitelmaan, vaikka ovat maakuntakaavan mukaisia työpaikka-alueita ja tarkasteltu Suurteollisuuden tilaa vievät investoinnit -selvityksessä (Business Tampere). Maakuntakaavan ratkaisut tulee toimia rakennesuunnitelman pohjana ja sen mukaiset työpaikka-alueet tulee olla mukana myös rakennesuunnitelmassa teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueina.

Tämä pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 1 §:n kunnanhallitus vastaa kaavoituksesta ja kunnan edunvalvonnasta ja on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä, 044 4863418, teija.makela@lempaala.fi ja yleiskaavoittaja Sini Suontausta, 041 7302523, sini.suontausta@lempaala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Anita Huhtala esitti, että lausuntoon tehdään seuraava lisäys: ”Yritysalueiden suunnittelussa on ensisijaisesti nojattava olemassa olevaan infraan ja varauduttava myös siihen, ettei valtatie 3:n oikaisua välttämättä toteuteta. Pirkkalan ja Lempäälän välisen yritysalueen kaavoituksessa on huomioitava ekologinen verkosto ja seudun asukkaiden virkistysmahdollisuudet rakennesuunnitelmaa laajempina.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty yksi muutosehdotus, mutta sitä ei ole kannatettu, joten se raukeaa kannattamattomana. Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätökseksi on tullut pohjaehdotus.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi

Tampereen kaupunkiseutu (kirjaamo@tampereseutu.fi), yhdyskuntalautakunta, yhdyskuntajohtaja, projektijohtaja, kaavoituspäällikkö, yleiskaavoittaja

Nähtävillä olo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon (www.lempaala.fi)
24.8.2023

Päätös on lähetetty asianosaisille **22.8.2023** seuraavasti:

- Tampereen kaupunkiseutu sähköpostitse

Muutoksenhakukielto

Otteen oikeaksi todistaa Lempäälässä **22.8.2023**

Sanna Kurikka, johdon sihteeri

Lempäälän kunta

Ote pöytäkirjasta

Kunnanhallitus

§ 210

21.08.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 210

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta

NOK/616/05.00.00/2023

Kakela 22.8.2023 § 213

Kaupunkikehityspalvelut, maankäyttö, maankäyttöjohtaja Kari Stenlund ja kaavoitusarkkitehti Johanna Fingerroos:

Tampereen kaupunkiseutu pyytää Nokian kaupungin lausuntoa Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmasta 2040+ 28.8.2023 mennessä.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkastelee kaupunkiseutua toiminnallisena kokonaisuutena. Rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyys – ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyys. Kaupungit ja kunnat ovat avaintoimijoita kestävä siirtymän toteuttamisessa paikallisin ratkaisuin. Kahdeksan tarkempaa tavoitetta nojaavat edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin.

Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiksi kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin) ja niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävä liikumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sini-vihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet.

Kuntien valtuustojen hyväksyttyä rakennesuunnitelman 2040+ käynnistyy valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2027 valmistelu.

Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään huomioita seuraaviin kysymyksiin:

Kokonaisuus ratkaisee

1. Miten kokonaisuus tukee kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa?

2. Miten kokonaisuus tukee kolmea kestävyttä, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys?

Päivityksen painopisteet

3. Miten päivityksen painopisteet - vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen – vaikuttavat seudun tulevaisuuteen?

Toimeenpano

4. Miten Rakennesuunnitelman 2040+ toimeenpanoa tulisi priorisoida?
5. Miten Rakennesuunnitelma 2040+ huomioidaan kuntanne/organisaationne toiminnassa/suunnittelussa?

Mitä muita huomioita haluatte nostaa esiin Rakennesuunnitelmasta 2040+?

Nokian kaupungin lausunto

Rakennesuunnitelma 2040+ huomioi ja tukee hyvin seudun taloudellista, ekologista ja sosiaalista kestävyttä.

Vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen vaikuttavat positiivisesti seudun vetovoimaan ja kestävään kasvuun.

Seudullisesti merkittävien palveluiden keskustat ja niiden liittyminen kestäväan liikkumisen järjestelmiin on sovitettu sopivalla tavalla yhteen siniviherrakenteen kanssa.

Siniviherrakenteen kartta ja siihen liittyvät seudulliset yhteydet ja ekologiset laatukäytävät ovat rakennesuunnitelmassa hyvin esillä ja sovitetaan jatkossakin yhteen muun maankäytön kanssa ja rajataan tarkemmin kunnan omassa tarkemmassa maankäytön suunnittelussa.

Nokian näkökulmasta ja seudullisestikin on tärkeää, että rakennesuunnitelmassa on osoitettu seudullisesti merkittävät teollisuus- ja työpaikka-alueiden selvitettävät alueet, koska ne ovat tärkeässä osassa seudun kehittämisessä.

Nokian strategisessa yleiskaavan luonnoksessa on huomioitu samansuuntaiset kasvutavoitteet ja painopisteet kuin rakennesuunnitelmassa. Maakuntakaavassa samat teemat tulee huomioida tulevilla päivityksillä.

Toimivalta

Hallintosääntö § 34

Liitteet

Lausuntopyyntö ja rakennesuunnitelma 2040+

Kaupunkikehitysjohtajan ehdotus

Kaupunkikehityslautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa edellä olevan vastauksen Tampereen seudulle Nokian kaupungin lausuntona.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kh 28.8.2023

Kaupunginjohtajan ehdotus

Kaupunginhallitus päättää

antaa edellä olevan vastauksen Tampereen seudulle Nokian kaupungin lausuntona ja

että pöytäkirja hyväksytään ja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

Maankäyttö

Tiedoksi

Tampereen seutu

Lisätiedot

maankäyttöjohtaja, Kari Stenlund, puh. 044 486 1609

kaavoitusarkkitehti Johanna Fingerroos, puh. 040 133 4235

etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

LAUSUNTO TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN RAKENNESUUNNITELMAN LUONNOKSESTA**Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnos**

Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus on lähettänyt rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen jäsenkuntiin ja sidosryhmille lausuttavaksi 31.5.2023. Aineistot ovat nähtävillä Tampereen kaupunkiseudun internet-sivuilla osoitteessa <https://tampereenseutu.fi/tulevaisuus/rakennesuunnitelma-2040/>. Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä rakennesuunnitelman luonnoksesta ja lähettää lausuntonsa seutuhallitukselle 6.6.-28.8.2023 välisenä aikana.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkentaa kaupunkiseudun ydinalueen kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä. Siinä esitetään asuntorakentamisen ja palveluiden painopisteiden sekä liikennehankkeiden toteuttamisen vaiheet vuoteen 2040. Rakennesuunnitelmalla on kahdeksan tavoitetta: yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, keskustojen ja keskuksien kehittäminen, asuinympäristöjen kauneuden, laadun ja monipuolisuuden parantaminen, elinkeinoelämän ja kansainvälisyyden vahvistaminen, kestävä liikunnan lisääminen, palvelujen suunnittelu seudullisesti, vetovoimaisen vehreyden lisääminen sekä energiamurroksen huomioiminen.

Rakennesuunnitelmassa esitetään ratkaisuja kolmessa teemakokonaisuudessa:

- palvelut, vapaa-aika ja virkistys
- kasvu, joukkoliikenne ja asuntotuotanto sekä
- elinkeinot ja yhteydet.

Näistä kokonaisuuksista on koostettu rakennesuunnitelman luonnokseen koostekartta.

Rakennesuunnitelma Oriveden alueella

Rakennesuunnitelman kokoavassa teemakartassa Oriveden ydinkeskusta-alue on merkitty seudullisesti merkittäväksi palveluiden keskustaksi ja osaksi kestävä liikunnan järjestelmää. Kestävä liikunnan järjestelmän yhteysviiva osoittaa raideliikenteen yhteyden Tampereen suunnalta Oriveden aseman kautta keskustan alueelle saakka.

Keskusta-alueita ympäröi kartalla vihreällä kehämerkinnällä osoitettu merkintä: ”Kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistysverkosto, jossa ekologiset ja virkistysverkoston laatu-erotellaan toisistaan. Verkosto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa”. Suunnitelman selosteosassa todetaan merkinnän tarkoittavan muun muassa seuraavaa: ”Rakennesuunnitelmassa esitetään kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistysverkosto, jossa ekologiset ja virkistysverkoston laatu-erotellaan toisistaan. Viherrakenteen kehittämisen laadullinen tavoite on seudun keskustojen kytkeminen toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Verkosto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa ja tähän liittyen merkittävää työtä on kuluneen kymmenen vuoden aikana tehty seudun juridisissa kaavoissa suunnittelun eri tasoilla. Viherrakenne tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista muun muassa hulevesien ja lämpösaarekeilmiön hallinnassa. Ilmastonmuutokseen sopeutumista edistetään muun muassa seudun Sopeutuva kaupunkiseutu -hankkeen kautta”.

Koostekartassa on osoitettu Oriveden asemakaava-alueita ja sen mahdollisia vähäisiä laajenemissuuntia mukaileva taajaman elinvoimaa tukeva vyöhyke. Lisäksi Orituvan sekä Yliskyläntien risteyksen läheiset alueet on osoitettu tutkittavana teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueena.

Elinkeinot ja liikenne

Elinkeinoja ja liikennettä tarkemmin käsittelevässä kartassa Oriveden ydinkeskustaa koskee elinkeinon osalta myös merkintä: ”kehitetään monipuolisena palvelujen ja työpaikkojen alueena. Vahvis-

tetaan toimistotarjontaa.”. Oripohjan alue on osoitettu teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueeksi. Liikennejärjestelmien kehittämisen osalta Orivettä koskevat Tampereelta Oriveden suuntaan osoitetut merkinnät kehitettävistä valtakunnallisista raide- ja tieyhteyksistä.

Väestö ja asuinalueet

Oriveden ydinkeskusta sekä asemanseutu ja näiden läheiset alueet on osoitettu väestöä ja asuinalueita tarkemmin kuvaavassa kartassa taajaman elinvoimaa tukevana vyöhykkeenä. Merkinnän kuvauksessa todetaan, että vyöhykkeelle ja seudun maaseutumaisiin osiin kohdennetaan 20% (seudun) rakennesuunnitelman väestönkasvusta. Keskustan ja aseman seuduille on osoitettu merkintä uudistettavat ja monipuolistettavat vanhat asuinalueet.

Vertailu nykyiseen rakennesuunnitelmaan Oriveden osalta

Nykyisin voimassa olevaan Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmaan 2040 (vuodelta 2015) verrattuna muutokset Oriveden alueella ovat verrattain vähäisiä. Keskusta-alueen, asemanseudun ja Oripohjan alueen osalta merkinnät ovat sisällöltään samankaltaisia. Merkintöjen aluerajauksissa on joitakin vähäisiä muutoksia, ja erityisesti asumisen osalta merkintää on alueena yhtenäistetty ja selkeytetty. Asumisen osalta taajaman elinvoimaa tukevan vyöhykkeen merkintään on tehty tarkennuksia ja vähäisiä laajennuksia erityisesti asemanseudulla ja Vehkalahden alueella sekä keskustan ja asemanseudun välillä. Uusia merkintöjä verrattuna aiempaan rakennesuunnitelmaan ovat Kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistyksen verkosto, jossa ekologiset ja virkistyksen laatuikäytävät erotellaan toisistaan – merkintä sekä Orituvan ja Yliskyläntien risteyksen läheisen alueen ympäristön merkinnät tutkittavista teollisuuden ja työpaikkojen alueista.

Lausunto

Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen onnistuneena ja alueen kehittämisen kannalta hyvänä. Luonnos on Oriveden strategisen yleiskaavan mukainen, ja osaltaan edistää sekä mahdollistaa strategisen yleiskaavan mukaisen kehityksen toteutumista. Kaupunki kiittää Tampereen kaupunkiseutua onnistuneesta rakennesuunnitelman päivitysprosessista sekä yhteistyöstä.

Kaupunki näkee seudullisen yhteistyön liikennejärjestelmän kehittämisessä tarpeellisena ja hyödyllisenä. Kestävän liikkumisen edistäminen seudullisten suunnitelmien pohjalta tukee kaupungin tavoitteita. Etenkin Tampereelle suuntautuvaa liikennettä ajatellen junayhteyksien ja liityntäpysäköintimahdollisuuksien kehittäminen lisää alueen asukkaiden ja muiden alueella toimivien mahdollisuuksia kestäväan liikkumiseen ja kaupunkiseudun tehokkaan joukkoliikennejärjestelmän käyttämiseen. Toisaalta myös yksityisautoilulla on ja tulee jatkossakin olemaan merkittävä rooli alueen liikenteessä erityisesti elinkeinoelämän, laajojen maaseutualueiden ja laajan vapaa-ajan asumisen kohdalla.

Kaupunki näkee valtatie 9 kehittämisen olevan erittäin tärkeää valtakunnallisen ja seudullisen henkilö- ja joukkoliikenteen sekä teollisuuden kuljetusten sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Valtatie 9 on yksi Suomen itä-länsisuuntaisen liikenteen pääväylistä, jonka liikennemäärät ovat suuria ja tien välityskyky on heikko. On hyvä, että valtatie on osoitettu rakennesuunnitelmassa kehitettäväksi valtakunnalliseksi tieyhteydeksi. Oriveden kaupunki pitää valtatie 9 suunnittelua ja rakentamista nelikaistaiseksi erittäin kiireellisenä ja välttämättömänä toimenpiteenä.

Kuntien yhteistyö seudullisesti merkittävien työpaikka-alueiden kehittämisessä on merkittävä kehitysskaskel. Tutkittavien teollisuus- ja työpaikkatoimintojen sijoittuminen valtatie 9 varrelle Kangasalle ja Orivedelle on Oriveden kannalta erittäin positiivinen kehityssuunta, joka tukee kaupungin omia strategisia tavoitteita.

Oriveden kaupunki tuo esiin, että nyt laadittava rakennesuunnitelma ja erityisesti sen päivityksen aikana laaditun Business Tampereen suurteollisuuden tilaa vievien investointien selvitys ovat ristiriidassa luonnosvaiheessa olevan Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan luonnoksen kanssa erityisesti Oriveden läheisellä alueella (kts. Oriveden kaupungin lausunto vaihemaakuntakaavan luonnoksesta). Rakennesuunnitelmassa tunnistetun alueen kehittämismahdollisuuksien varmistamiseksi tulee tehdä yhteistyötä Pirkanmaan liiton, kaupungin ja Tampereen kaupunkiseudun kesken siten, että laadittava vaihemaakuntakaava mahdollistaa rakennesuunnitelman ratkaisuiden toteutumisen, mikäli ne muiden seikkojen perusteella osoittautuvat toteuttamiskelpoisiksi. Suurteollisuuden tilaa vievien investointien aluemahdollisuudet ovat tärkeitä koko Pirkanmaan alueen kehittymisen ja elinvoiman mahdollisuuksien kannalta.

Oriveden kaupunki näkee tärkeänä, että kestävän liikkumisen järjestelmän yhteysviiva on osoitettu Tampereen suunnalta Oriveden aseman kautta Oriveden keskustaan saakka. Tampereen kaupunkiseudun ratakapasiteettiselvityksen (Väyläviraston julkaisu 26/2023) mukaan lähijunaliikenteen edellyttämä radan sähköistys ja muut vaadittavat toimet olisivat varsin järkevillä kustannuksilla toteutettavissa välillä Oriveden asema-Oriveden keskusta. Rakennesuunnitelman luonnos mahdollistaa hyvin lähijunaliikenteen ja kestävän liikkumisen kehittämisen, jonka kaupunki näkee tärkeänä.

Kokonaisuutena Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen positiivisena sekä kaupungin tavoitteiden mukaisena, eikä katso siihen kohdistuvan muutostarpeita.

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla lisäyksellä: Yritysalueiden suunnittelussa on ensisijaisesti nojattava olemassa olevaan infraan. Pirkkalan ja Lempäälän välisen yritysalueen kaavoituksessa on huomioitava ekologinen verkosto ja seudun asukkaiden virkistysmahdollisuudet rakennesuunnitelmaa laajempina.
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa edellä olevan selosteen mukaisen lausunnon Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta.
Esittelijä	Pormestari Jarva
Valmistelija/lisätiedot	Arkkitehti Vesa Ylitapio, puh. 040 133 5646 etunimi.sukunimi@pirkkala.fi
Asian esittely	<p>Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä pyytää lausuntoa Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta. Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus hyväksyi 31.5.2023 Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen lähetettäväksi lausunnoille kaupunkiseudun kuntiin ja sidosryhmille. Lausunnot pyydetään toimittamaan 28.8.2023 mennessä.</p> <p>Lausunnoissa pyydetään kiinnitettävän huomioita seuraaviin kysymyksiin:</p> <p>Kokonaisuus ratkaisee</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miten kokonaisuus tukee kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa? 2. Miten kokonaisuus tukee kolmea kestävyyttä, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys? <p>Päivityksen painopisteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Miten päivityksen painopisteet - vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen - vaikuttavat seudun tulevaisuuteen? <p>Toimeenpano</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Miten Rakennesuunnitelman 2040+ toimeenpanoa tulisi priorisoida? 5. Miten Rakennesuunnitelma 2040+ huomioidaan kuntanne/organisaationne toiminnassa/suunnittelussa? <p>Mitä muita huomioita haluatte nostaa esiin Rakennesuunnitelmasta 2040+?</p> <p>Tiivistelmä Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta:</p>

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkastelee kaupunkiseutua toiminnallisena kokonaisuutena. Kuntien yhteiset rakennesuunnitelmat ovat vuodesta 2010 vahvistaneet seudun elinvoimaa osoittamalla seudullisesti merkittävät ratkaisut ja yhteistyön tarpeet. Rakennesuunnitelmat ovat pohjautuneet seutustrategioihin ja linjanneet yhdyskuntarakennetta eheyttämisen, keskustojen kehittämisen, joukkoliikenteen, asuntotuotannon ja väestönkasvun osalta.

Rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyteen - ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyteen. Kahdeksan tarkempaa tavoitetta nojaavat edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin. Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiksi kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin) ja niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävän liikkumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sini-vihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet.

Lopuksi esitetään koostekartta keskeisimmistä painotuksista. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota. Kaupunkiseudun rakennesuunnitelmalla on useita tehtäviä. Se on kuntien yhteinen viesti asukkaille, yrityksille, sijoittajille ja valtiolle siitä, millaista kaupunkiseutua haluamme rakentaa. Asiantuntijavalmistelun ja poliittisen ohjauksen lisäksi seudun asukkaat ovat osallistuneet päivitykseen. Myös elinkeinoelämän asiantuntijuutta on hyödynnetty valmistelussa. Kuntien valtuustojen hyväksyttyä rakennesuunnitelman 2040+ käynnistyy valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024-2027 valmistelu

Seloste

Kaupunkiseudun kunnat ovat yhteistyössä tehneet pitkäjänteistä kehitystyötä kaupunkiseudun kilpailukyvyyn ja elinvoiman tukemiseen, jota nyt laadittavana oleva rakennesuunnitelman päivitys tukee onnistuneesti ajankohtaisten teemojen pohjalta. Seutuyhteistyössä on huomioitu hyvin, että kaupunkiseudun asukkaat käyttävät palveluita yli kuntarajojen ja kunnilla on mahdollisuus nojata toisiinsa palveluiden tarjoamisessa ja vahvistaa Tampereen seudun kilpailukykyä valtakunnallisesti.

Väestön kasvun ohjaaminen, asuntotuotannon määrä ja joukkoliikenteen kehittäminen on ollut aikaisemmissa rakennesuunnitelmissa keskeisessä roolissa. Rakennesuunnitelma 2040+:ssa keskitytään myös elinkeinoelämän

maankäyttöön sekä asumisen ja asuinympäristöjen kestävyteen ja laatuun. Ekologiselle, sosiaaliselle ja taloudelliselle kestävydelle asetetut tavoitteet luovat pohjan rakennesuunnitelmalle. Tarkemmat kahdeksan tavoitetta rakentuvat kestävän ja viihtyisän elinympäristön asettamille tavoitteille. Kolme kestävyystavoitetta varautuu luontevasti tulevaisuuden haasteisiin. Varaudutaan ilmastonmuutokseen, kestävään yhdyskuntarakenteeseen, tasa-arvoiseen asumiseen ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Rakennesuunnitelmassa tavoitellaan seudun väkiluvun kasvua vähintään 480 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä. Tämä tarkoittaa vuodesta 2023 vuoteen 2040 mennessä 71 000 uutta asukasta seudulle. Seudun tasapainoisen kehityksen kannalta on määritetty kuntakohtaiset minimitalvoitteet. Pirkkalan osuus väestönkasvun vähimmäiskasvusta on kasvusta 8,6%, joka tarkoittaa noin 6 100 uutta asukasta vuoteen 2040 mennessä. Tämä vastaa likimain 1,5 % vuosittaista kasvua. Pirkkalan kunta näkee, että rakennesuunnitelman kasvu on seudullisesti realistinen ja ainakin Pirkkalan osalta esitetty minimitalvoite on saavutettavissa. Pirkkala on myös varautunut vahvemman kasvun toteuttamiseen.

Rakennesuunnitelman ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla. Teemakartta Arki edistää seudun kestävästä kehitystä monipuolisesti ekologialta näkökulmaa painottaen. Rakennesuunnitelmassa on korostettu kestävästi saavutettavien viihtyisien ja elävien keskustojen roolia kuntalaisten sujuvan arjen tekijöinä. Pirkkalassa Suuppa ja Partola on nostettu rakennesuunnitelmassa seudullisesti merkittäväksi palveluiden keskustoiksi. Partolan tunnistaminen merkittävänä palvelukeskuksena tukee Pirkkalan kunnan maankäytön talvoitetta muuttaa Partola monipuoliseksi keskustatoimintojen alueeksi. Lisäksi talvoitteet joukkoliikenteen ja keskustojen viihtyisyyden kehittäminen tukee kunnan omia tulevaisuuden talvoitteita. Viherrakenteen kehittämisessä on keskustojen kehittämisen loogisena jatkeena tunnistettu keskeinen talvoite seudun keskustojen kytkemisestä toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Hyvänä uutena nostona on taajamien rantojen kehittäminen seudulliseen virkistyskäyttöön. Vesistöjä kehitetään myös sinisenä yhteytenä seudun eri osien välillä. Pirkkala näkee tärkeänä tulevaisuuden mahdollisuutena Pyhäjärven vesiyhteyksien kehittämisen erityisesti Tampereen suuntaan.

Rakennesuunnitelmassa kasvua suunnataan jatkossakin vahvasti rakenteen sisään mahdollistaen kestävä liikkuminen palveluihin. Teemakartta Rakenne esittää kartalla seudulle kaksi vyöhykettä; merkittävän kasvun vyöhykkeen ja taajaman elinvoimaa tukevan vyöhykkeen. Merkittävän kasvun vyöhykkeelle, johon Pirkkalassa kuuluu lähes kokonaisuudessaan kehätien sisäpuolinen alue, kohdennetaan 80 % rakennesuunnitelman väestönkasvusta. Pirkkalassa jatketaan asukaskasvun ohjaamista joukkoliikenteen laatukäytävillä sekä keskustoihin. Kohtuuhintaista asuntotuotantoa suunnataan myös entistä

---

voimakkaammin keskustoihin ja merkittävän kasvun vyöhykkeelle hajautetusti. Näiltä osin rakennesuunnitelma vastaa hyvin Pirkkalan kuntastrategian 2021-2025 asetettuihin tavoitteisiin.

Elinkeinoalueiden tilavaraukset ovat pitkälti edellisen rakennesuunnitelman mukaisia ja noudattavat maakuntakaavan periaatteita. Elinkeinot ja yhteydet -teemakartalle on osoitettu Sääksjärven ja Pirkkalan välinen alue seudullisesti merkittäväksi työpaikkatoimintojen alueeksi. Kyseinen alue on yksi keskeisimmistä seudun tulevaisuuden uusista työpaikkatoimintojen alueista, minkä houkuttelevuutta lisää lentoyhteydet maailmalle. Seudun keskustojen osalta rakennesuunnitelman tavoitteena on vahvistaa toimistorakentamista, laadukkaita palveluita ja elämystaloutta. Tulevina vuosina seudulla on tavoitteena vastata myös yrityksille tärkeään energiamurrokseen. Tätä kautta kaupunkiseutu edistää taloudellista kestävyttä. Pirkkalan kunta pitää myös tärkeänä, että Lentokenttä on nostettu kartalle erityisenä kohteena.

Rakennesuunnitelma 2040+ pohjautuu pitkälti maakuntakaavan ratkaisuihin ja Pirkkalan kunnan omiin tavoitteisiin. Pirkkalan kunta sitoutuu edistämään rakennesuunnitelman tavoitteita omassa toiminnassa ja kehittämään osaltaan seudun vetovoimaa valtakunnallisesti.

Tiedoksi

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

TIEDOKSIANTO

Pöytäkirja nähtävänä 25.8.2023

Tiedoksianto

Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 24.8.2023

MUUTOKSENHAKU

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä jotka koskevat

- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 16 Luku 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KVesL 26 §)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättäminen (EtuostoL 21 §)

KH 21.8.2023, Kaupungin johtoryhmä 15.8.2023**Tampereen kaupungin lausunto Tampereen kaupunkiseudun
rakennesuunnitelma 2040+ luonnoksesta**

Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus hyväksyi 31.5.2023 Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen lähetettäväksi lausunnoille kaupunkiseudun kuntiin ja sidosryhmille. Tampereen kaupunkiseutu on pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa suunnitelmaluonnoksesta 6.6.2023. Lausuntoa on pyydetty 28.8.2023 mennessä.

Lausunnoissa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä pyytää kiinnittämään huomioita seuraaviin kysymyksiin:

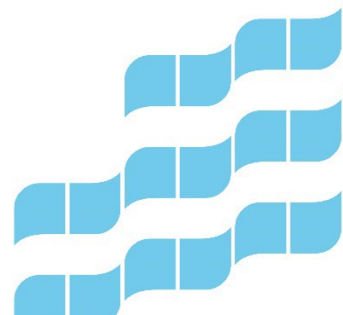
1. Miten kokonaisuus tukee kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa?
2. Miten kokonaisuus tukee kolmea kestävyyttä, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys?
3. Miten päivityksen painopisteet - vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen – vaikuttavat seudun tulevaisuuteen?
4. Miten Rakennesuunnitelman 2040+ toimeenpanoa tulisi priorisoida?
5. Miten Rakennesuunnitelma 2040+ huomioidaan kuntanne/organisaationne toiminnassa/suunnittelussa?

sekä nostamaan esiin muita huomioita Rakennesuunnitelmasta 2040+.

Rakennesuunnitelman tavoitteet ja ratkaisut

Rakennesuunnitelmalla linjataan kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen ratkaisuja yli kuntarajojen seudullista elinvoimaa korostaen. Suunnitelman runkona ovat seudullisesti merkittävän maankäytön ja siihen kytkettyvän liikennejärjestelmän ratkaisut. Poliittisena tahdonilmauksena suunnitelman tarkoitus on vahvistaa kuntien sitoutumista omalla kaavoituksellaan seudulliseen kehitykseen. Rakennesuunnitelma on myös kaupunkiseudun viesti maakunnalliseen suunnitteluun. Rakennesuunnitelmalla tuetaan lisäksi seudun ja valtion välistä MAL-neuvottelumenettelyä.

Seutuhallitus on 27.4.2022 käynnistänyt vuonna 2014 hyväksytyyn rakennesuunnitelman 2040 päivitystyön. Lähtökohta-analyysin mukaan aiempien rakennesuunnitelmien ratkaisut ovat jalkautuneet hyvin kuntien kaavoitukseen ja liikenteen suunnitteluun kaupunkiseudulla. Näin ollen

rakennesuunnitelman päivitys laaditaan edellisissä rakennesuunnitelmissa tehtyjen yhdyskuntarakenteeseen liittyvien valintojen päälle, niitä kunnioittaen ja tarkentaen. Työssä huomioidaan *Vehreä metropolimme* -seutustrategia, aiemmin valmistuneet seudulliset osaohjelmat ja suunnitelmat, muun muassa asuntopoliittinen ohjelma sekä tuore joukkoliikenteen suuntaviivat -selvitys. Kaupunkiseudun rakennesuunnitelma on kuntien yhteinen viesti asukkaille, yrityksille, sijoittajille ja valtiolle siitä, millaista kaupunkiseutua haluamme kehittää ja rakentaa.

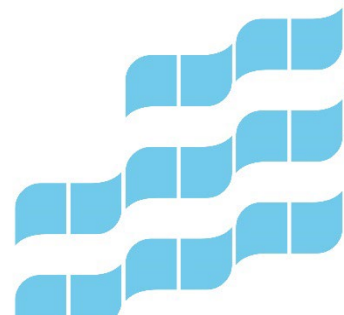
Rakennesuunnitelma muodostuu raportista ”Vehreä metropolimme 2040, Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivitys 2040+, luonnos 31.5.2023” joka sisältää kolme karttaa ja niistä muodostetun yhdistelmäkartan. Raportissa on kuvattu päivityksen lähtökohdat ja tavoitteet. Tavoitteet rakentuvat kolmen kestävyuden ympärille: ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Rakennesuunnitelman kahdeksan tarkempaa tavoitetta nojaavat edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin ja liittyvät yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, keskustojen kehittämiseen, asuinympäristön parantamiseen, elinkeinoelämän ja kansainvälisyyden vahvistamiseen, kestävään liikkumiseen, seudulliseen palvelusuunnitteluun, vehreyden lisäämiseen ja energiamurroksen huomioimiseen.

Rakennesuunnitelman teemakartat ovat - lumoava arki (Arki), fiksu kasvu (Rakenne) ja maailmalle avoin (Yhteydet). Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävä liikunnan ja seudun sinivihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, monipuolistettavat asuinalueet sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Yhteyksien kartta kuvaa elinkeinojen maankäyttötarpeet sekä seudullisesti merkittävät työpaikka-alueet ja yhteistyön mahdollisuudet. Kokonaisuutta täydentävät liikenneyhteydet seudulta ulospäin. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Karttojen tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota. Karttojen perustelut sekä niiden taustalla olevat selvitykset, valmistelun muut syötöt sekä seurannan toteuttaminen on kirjattu raporttiin.

Lausunto

1. Miten kokonaisuus tukee kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa?

Rakennesuunnitelma muodostuu kestävyystavoitteista, joita konkretisoidaan yhdyskuntarakennetta ja sen laatua sekä seudun yhteistä toimintaa edistävästä tavoitteista. Kompakti ja kestävyttä tavoitteleva yhdyskuntarakenne on elinvoiman ja kilpailukykyyn kannalta ensisijaista, luontoa ja resursseja tuhlaileva tulevaisuus ei ole mahdollinen. Rakennussuunnitelman tavoitteiden kohdistaminen yhdyskuntarakenteen laatutekijöihin huomioi hyvin seudun nykyiset asukkaat ja toimijat ja samalla varmistaa, että seutu voi vielä kasvaa. Kokonaisuus on hallittu ja hyväksyttävä näkemys seudun tulevaisuudesta.

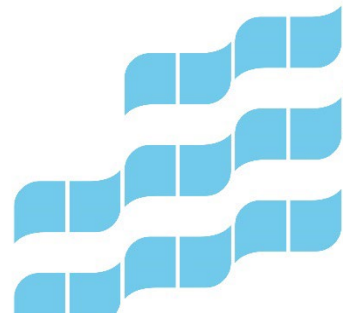
Rakennesuunnitelmassa esitetään aikaisempia rakennesuunnitelmia maltillisempi, väestönkasvun hidastumiseen pohjautuva kasvutavoite. Suunnitelmassa esitetty kasvutavoite on vuoteen 2040 mennessä 71 000 uutta asukasta kaupunkiseudulle, josta Tampereelle kohdistuu 55 % eli noin 39 000 asukasta. Tampere on osaltaan hyvin varautunut asukasmäärän kasvuun, tuleviksi vuosiksi ohjelmoitu asemakaavoitus ja maankäytön kasvusta johtuvat investoinnit mahdollistavat rakennesuunnitelmassa tavoitellun rakentamisen. Kasvutavoitteen ylittävän kaavareservin ylläpitäminen on kuitenkin perusteltua joustavan maankäytön kokonaisprosessin varmistamiseksi.

Hidastuvan kasvun ennakointi rakennussuunnitelmassa on tärkeää ja siksi rakennesuunnitelmassa esitetty kasvun kohdentaminen varsinkin asuntorakentamisen osalta kaupunkiseudun olemassa olevan taajaman ja toiminnallisuuden tukemiseen on perusteltua. Kasvun toteuttamisesta rakennesuunnitelmassa esitetyllä tavalla kehittyvän ja edelleen laajentuvan joukkoliikennejärjestelmän yhteyteen tulee pyrkiä pitämään kiinni. Ratkaisu korostaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon merkitystä ja siksi rakennesuunnitelmassa ja sen toteuttamisessa tulee ohjata kuntien kohtuuhintaisen asuntotuotannon tavoitteita. Kohtuuhintaisella asumisella on suuri merkitys yritysten työntekijöiden asumisen ratkaisussa ja näin ollen merkitys koko seudun kilpailukyvyille ja elinvoimalle. Kasvun mahdollistamiseksi nykyisten seudun elinkeinotoimintojen alueiden ylläpitäminen ja vahvistaminen on myös ensisijaista, jotta yritysten tarvitsemää valmista liikennejärjestelmää, infraa, yritysekosysteemejä ja koulutustarjontaa voidaan hyödyntää tehokkaasti.

Asuntorakentamisen osalta yhdyskuntarakenteen täydentäminen mahdollistaa alueiden uudistamisen, varmistaa palvelujen säilymisen ja joukkoliikenteen tehokkaan käytön. Myös toimistotilaan voidaan varautua keskustoissa ja uudistuvassa rakenteessa. Kaikki tavoiteltu kasvu ei kuitenkaan voi toteutua olemassa olevaa rakennetta täydentämään ja siksi seudulla tulee varautua maankäyttöalueiden laajentamiseen ja niille valtakunnallisten liikenneyhteyksien kehittämiseen.

Mahdollinen taajaman laajentuminen tulee rakennesuunnitelmassa esitetyllä tavalla kohdistaa erityisesti kaupunkiseudun kilpailukyvyyn ja elinvoiman tukemiseksi elinkeinoelämän kasvun ja tilaa vaativien yritysten tarpeisiin. Kasvupotentiaalin osoittaminen riittävän laajana ja valtakunnalliseen liikennejärjestelmään kytkeytyvänä on tärkeä viesti uusille investoijille ja toimijoille Tampereen kaupunkiseudun potentiaalista. Rakennesuunnitelmassa lentomelualueelle ydinkaupunkiseudun eteläpuolelle esitetty uusi teollisuuden ja logistiikan alue yhdessä kehittyvien liikennejärjestelmäratkaisujen kanssa muodostaa seudulle uuden, myös kansainvälisesti erittäin kiinnostavan ja houkuttelevan sijainnin. Alueen kytkeytyminen Tampere-Pirkkala lentoasemaan huomioi maailmanlaajuisesti kasvavan lentorahdin ja -liikenteen ja korostaa siten alueen sijaintia koko eteläisen Suomen logistisena solmukohtana.

Kaupunkiseudulle sijoittuvien uusien toimijoiden lisäksi eteläinen yritysalue on kiinnostava myös kaupunkiseudun nykyisille toimijoille. Järjestelyratapihan siirtyminen seudun sisällä uuteen paikkaan vapauttaa muun muassa joukkoliikennejärjestelmään tukeutuvien alueiden kehittämisen,

täydentämisen ja uudistamisen. Tampereen osalta kantakaupungin kasvu viime vuosikymmeninä on perustunut teollisuudelta vapautuneiden alueiden uudistumiseen ja täydentymiseen ja kehityksen jatkumiseen on varauduttu voimassa olevassa yleiskaavassa. Uusi eteläinen alue elinkeinoelämän tarpeiden turvaamiseksi on tärkeää paitsi Tampereen, niin koko kaupunkiseudun eheytyväksi kehittyvän yhdyskuntarakenteen varmistamiseksi. Rataverkon kehittämistä on jatkettava henkilöratapihan uudistuksella, lähijunaliikenteen asemaverkon kehittämällä ja pääradan pullonkaulojen poistamisella. Raideyhteydet vaativat kehittyäkseen myös nykyisen raidemäärien lisäämistä niin pääradalla kuin myös lännen ja idän suuntiin. Näille sekä järjestelyratapihan siirrolle on luotava kaavoituksellisesti edellytykset kuntien ja maakuntaliiton toimesta.

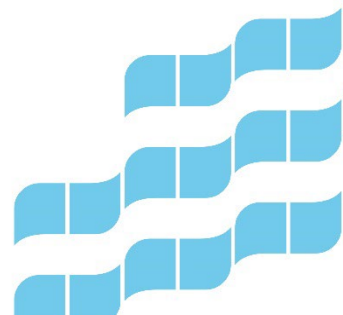
Ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista johtuen Tampere-Pirkkalan lentoasema ja sen alueen kehittymisen merkitys korostuu tulevaisuudessa. Erityisesti korostuu alueen liikenneverkon kehittäminen ja yhteydet Länsi-Suomen satamiin. Tämä tulee ottaa huomioon rakennesuunnitelmaa tarkentavassa maankäytön ja liikenteen jatkosuunnittelussa.

Teollisuuden ja vihreän siirtymän yhteen kytkeytyminen vihreine tuotantoineen on hyvin nähty vetovoimatekijänä seudulle hakeutuville yrityksille. Energian nosto keskeiseksi sektoriksi on hyvä. Sen käsittely on kuitenkin melko pinnallinen ja abstrakti, joten sitä tulisi jatkossa syventää ja konkretisoida.

2. Miten kokonaisuus tukee kolmea kestävyttä, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys?

Rakennesuunnitelma onnistuu kestävyden eri näkökulmien, taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyden yhteensovittamisessa oivallisesti. Rakennesuunnitelmassa tunnistetaan kuhunkin kestävyden näkökulmaan kohdistuvat paineet ja riskit sekä kestävyden näkökulmien ristikkäisyys. Kuitenkin kaikista kestävyden näkökulmista nostetaan tavoitteiksi ja toimenpiteiksi keskeisimmät. Vaikka rakennesuunnitelma onnistuu erinomaisesti eri kestävyysnäkökulmien huomioimisessa, on kuitenkin huomattava, että kasvutavoitteiden ja etenkin ekologisten kestävyystavoitteiden välillä on sisäänrakennettu ristiriita. Näin ollen suunnitelmaa toteutettaessa niin seudullisesti kuin kuntakohtaisestikin on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten tätä ristiriitaa johdetaan ja millaisin prosessein sitä yhteensovitetään. Kasvusta aiheutuu vaikutuksia, mistä merkittävimpiä ovat asuntorakentamisesta ja siihen liittyvästä yhdyskuntarakenteen kehityksestä johtuvat vaikutukset sekä taajaman laajentuminen. Kestävyden kannalta on tärkeää, että uusi asuntorakentaminen ohjataan alueille, joilla on jo valmista infraa ja ne tukeutuvat olemassa olevaan joukkoliikennejärjestelmään. Seudulla on tarve monimuotoisen asumisen ratkaisuille. Asuntorakentamisen maltillinen kohdistaminen taajamaa tukevalle ja laajentavalle vyöhykkeelle tukee tätä tavoitetta.

Rakennesuunnitelmassa varaudutaan uusien elinkeinotoimijoiden sijoittumiseen seudulle osoittamalla seudullisesti merkittäviä kehitettäviä työpaikkatoimintojen alueita kaikkiin

suuntiin ydinkaupunkiseudun ympärille. Perinteisen tuotantotoiminnan lisäksi uusia elinkeinoalueita tarvitaan kasvavan tavaralogistiikan ja kehittyvän puhtaan energiateollisuuden toiminnolle.

Rakennesuunnitelman laatutavoitteet virkistykseen ja ekologisen verkon sekä sinirakenteen tavoitteiden osalta on tarpeellinen lisä seudun suunnittelukokonaisuuteen. Luontoarvojen ja ilmastonmuutoksen viherverkolle kohdistuvien vaatimusten huomioiminen kokonaisrakenteessa, mutta myös keskustojen ja asumisen alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa, on tärkeää. Rakennesuunnitelman huomio seudullisen yhteistyön kehittämisestä teemaan liittyen on keskeinen tavoite, mistä syystä tavoitteiden toteutumiseksi yhteistyön kehittämisen muodoista pitäisi päästä sopimaan nopealla aikataululla.

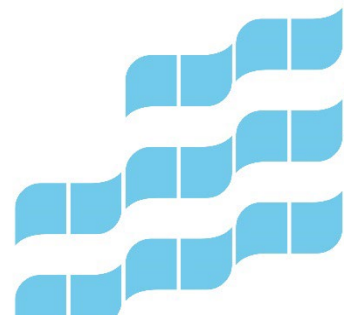
Luonto on huomioitu rakennesuunnitelmassa mukavasti. Sini-viherkokonaisuuden tuominen osaksi rakennesuunnitelmaa on hyvä askel. Rakennesuunnitelman vehreyden ja kestävyys tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset ovat hyviä ja nojaavat tietoon ja tunnettuihin faktoihin. On tärkeää, että jatkossa tunnistetaan ylikunnallisia viherverkostoja ja sitoudutaan niiden säilyttämiseen ja kehittämiseen.

3. Miten päivityksen painopisteet - vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen – vaikuttavat seudun tulevaisuuteen?

Rakennesuunnitelman painopisteet kohdistuvat seudun tulevaisuuden kannalta kriittisiin neljään tekijään. Vehreys on merkityksellinen laatutekijä paitsi asukkaiden viihtyisyyden kannalta ja luontoarvojen säästämiseksi, mutta enenevässä määrin myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta. Eriytymisen ehkäisy turvaa hyvinvointia ja hillitsee kustannuksia laajasti. Kestävän liikkumisen ratkaisut varmistavat sujuvan arjen kaikille ja hillitsevät ilmastonmuutosta. Elinkeinojen kehittyminen on edellytys seudun kilpailukykyyn ja elinvoiman ylläpitämiseksi. VT3:n liikenteen kapasiteetin lisäys tulee ensivaiheessa toteuttaa nykyisiin tielinjauksiin pohjautuen. Uusien yritysalueiden jatkosuunnittelussa 1. ja 2. kehien, uuden järjestelyratapihan ja lentokentän vaikutusalueilla tulisi pyrkiä tasapainoiseen ratkaisuun huomioiden kaupunkiseudun kannalta arvokkaat virkistys- ja luontoalueet. Pirkkalan ja Lempäälän välisen yritysalueen kaavoituksessa on huomioitava ekologinen verkosto ja seudun asukkaiden virkistysmahdollisuudet rakennesuunnitelmaa laajempina.

Luontoarvojen huomioiminen tulisi näkyä selkeämmin rakennesuunnitelmakarttojen esitystavassa. Etenkin seudullisesti merkittävät kehitettävät työpaikkatoimintojen alueet on esitetty laajoina aluevarauksina, mutta tosiasiaassa luontoarvot sekä virkistysreitit pirstovat alueita pienempiin kokonaisuuksiin ja mikä voisi näkyä rakennesuunnitelman esitystavassa selkeämmin.

Vehreys on kasvavassa määrin vetovoimatekijä, kun ihmiset valitsevat asuinkuntaansa. Yritysten, etenkin tuotannollisten ulkomaisten yritysten, sijoittumisessa myös päästöttömän energian saatavuuden merkitys korostuu. Rakennesuunnitelmassa vehreyteen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyyn ja kestävään liikkumiseen liittyvät tavoitteet ja ratkaisut ovat pääosin saman

sisältöisiä kuin Tampereen omissa strategioissa ja ohjelmissa sekä yleiskaavassa. Niiden osalta tavoitteet ja ratkaisut ovat hyväksyttävissä.

Kasvu ja tiivistyminen haastavat ekologisia verkostoja, jos kasvua sijoitetaan viheralueille tiivistyvässä taajamissa. Kasvun myötä luonto myös kuluu enemmän. Tasaisesti jatkuva vihreä tukee seudullisen viherverkoston laatua ja vähentää kulumista sekä edesauttaa hulevesiongelmien ja lämpösaarekeilmiön hillintää. Lisäksi tarvitaan uusia, innovatiivisia kaupunkivihreän ratkaisuja. Seudullinen ekologinen verkosto ei ole riittävä takaamaan vehreyttä, vaan tarvitaan pienempiä paikallisia verkostoja täydentämään sitä. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että nämä ekologiset verkostot säilyvät ja tuovat lisäisyyttä seudun sini-viherrakenteeseen.

Kestävyyštavoitteiden asetanta on hyvä ja osin jo tarkka (katutilat, puistot), mutta tekstistä tai karttaesityksistä on vaikea tavoittaa, miten johdetaan ja ohjataan niiden toteutumista.

Rakennesuunnitelma nostaa kartalle uudistettavat ja monipuolistettavat vanhat asuinalueet ja sen, että vanhojen asuinalueiden uudistamisella ja niiden asuntokantaa monipuolistamalla edistetään alueiden sosiaalista kestävyyttä. Kuntien tulee tunnistaa eriytymiskehityksen alueet ja edistää alueiden täydennysrakentamista ja uudistamista. Lisäksi myös uusilla asuinalueilla tulee yhtä lailla kiinnittää huomiota asuntotuotannon monipuolisuuteen niin talotyyppien, asuntokokojen kuin hallintamuotojen osalta. Rakennesuunnitelmassa nostetaan esille ARA-rakentamisen huolellinen sijoittaminen suhteessa alueelliseen eriytymiskehitykseen. ARA-rakentamista tulee voida sijoittaa myös keskeisille kasvun alueille.

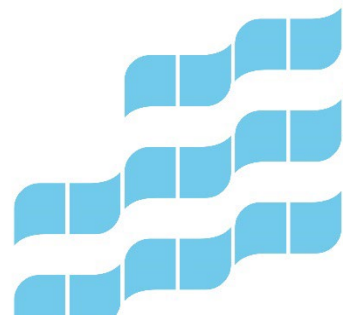
Rakennesuunnitelma nostaa hyvin esiin sen, että tärkeitä ovat toimivat alueelliset palvelut, toimiva joukkoliikenne, hyvät kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet, virkistysalueiden reitit sekä hyvät arjen ympäristöt. Asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa alueensa kehittämiseen ja toimia lähiympäristössään lisäävät asukkaiden edellytyksiä kokea asuinalue omaksi ja pysyväksi kodiksi.

Myös elinkeinojen kehittämisen Tampere näkee samalla tavalla rakennesuunnitelman ratkaisun kanssa. Seudun tulevaisuuden kannalta painopiste elinkeinojen sekä elinkeinoalueiden ja niihin liittyvien liikennejärjestelmäinvestointien kehittäminen seudullisesti on kriittisintä.

Rakennesuunnitelman vahva viesti alueellisesta ja sijainnillisesta kehittämispotentiaalista sekä kokonaisvaltainen kestävyysnäkökulmaan sitoutuminen varmistavat osaltaan kaupunkiseudun kiinnostavuuden erityisesti puhtaan siirtymän investointeihin.

4. Miten Rakennesuunnitelman 2040+ toimeenpanoa tulisi priorisoida?

Elinkeinoalueiden merkitys seudun elinvoiman kannalta on kriittistä ja siksi toimenpiteissä tulee asettaa etusijalle niiden kehittämiseen liittyvät toimenpiteet.

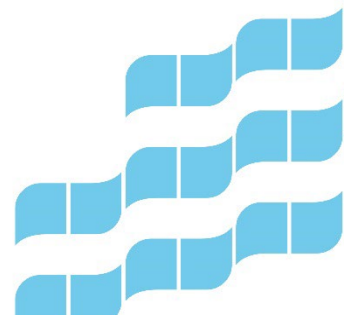
Liikenteen ja joukkoliikenteen kehittämisellä on tiukka kytkös maankäyttöön. Kaupunkiseudun kasvua ei riitä kaikille joukkoliikennekäytävälle tasaisesti, vaan tarvitaan yhteistä priorisointia siitä, missä aikataulussa ja järjestyksessä ja mitä suuntia ja väyliä kehitetään maankäytön, liikenteen ja joukkoliikenteen osalta.

Ensisijaisesti kasvua tulisi ohjata monipuolisesti jo toteutuneen ja edelleen laajentuvan raitio- ja lähijunaliikenteen vaikutusalueelle tukeutuen näin jo tehtyihin investointeihin ja mahdollistamaan laadukkaan joukkoliikennejärjestelmän laajentuminen. Samalla on huolehdittava, että kasvua ohjataan Tampereella ja seudulla myös vahvoihin runkobussilinjoihin tukeutuviin alueisiin ja kehittämällä niillä myös bussiliikenteen infraa mahdollistaen kestävästi liikkumisen tavoitteet. Tampereen kaupunki pitää erittäin tärkeänä lähijunaliikenteen nopeaa kehittämistä merkittävänä osana seudullista joukkoliikennejärjestelmää siten, että ensi vaiheessa olemassa olevasta infrasta otetaan kaikki mahdollinen teho irti. Uusia seisakkeita tavoitellaan erityisesti Sääksjärvelle, Rantaperkiöön, Messukylään, Vatialaan, Epilään, Lielahden, Amuriin, Lakalaivaan, Ruutanaan ja Vehmaisiin. Muiden, muun muassa Tampereen kantakaupungin yleiskaavan sisältyvien, seisakkeiden tulevaisuuden toteuttamisedellytyksiä tulee edistää aktiivisesti ja niiden maankäyttöä suunnitella lähijunien lähtökohdista. Lähijunaan tukeutuva maankäytön kasvu tulee ensisijaisesti kohdistaa niille seisakkeille, joilla on parhaat maankäytölliset sekä liikenteelliset edellytykset parantaa joukkoliikennejärjestelmää.

Kuntien tulisi varmistaa ajantasaiset maankäyttöpolitiikan linjaukset yhteensovittaen kunnan ja seudun asuntopoliittisen ohjelmat sekä asunto- ja maapolitiikan linjaukset. Kuntien tulisi selvittää, mitkä sen alueet ovat eriytymiskehityksessä, mitä ilmiöitä kyseisillä alueilla on, sekä nostaa kyseiset alueet poikkihallinnollisen kaupunginosakehittämisen kohdealueiksi. Yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa on tässä myös tärkeää.

5. Miten Rakennesuunnitelma 2040+ huomioidaan kuntanne/organisaationne toiminnassa/suunnittelussa?

Tampereen pormestariohjelma ja kaupunkistrategia ja niihin pohjautuvat ohjelmat ja yleiskaavatilanne ovat rakennesuunnitelman tavoitteiden kanssa suurelta osin yhdenmukaiset, eikä rakennesuunnitelma sinänsä edellytä Tampereen osalta uusien toimenpiteiden käynnistämistä tavoitteiden toteuttamiseksi. Pormestariohjelman ja kaupunkistrategian toteuttamista seurataan vuositasolla palvelualueittain laadittujen palvelusuunnitelmien avulla. Maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelmassa (PALM) ja asemakaavaohjelmassa konkretisoidaan kasvun ja investointien suuntaaminen. Asuntokannan monipuolistaminen huomioidaan Tampereella asemakaavoitusohjelmassa, yksittäisissä asemakaavoissa, tonttihakujen ohjelmoinnissa ja tontinluovutuksessa sekä tarpeen vaatiessa yhteistyö-, toteutus- ja maankäyttösopimuksissa.

Rakennesuunnitelman, siihen liittyvän asuntotuotanto-ohjelman ja MAL-sopimuksen osalta kaupunkiseudun kuntayhtymän systemaattinen seuranta on todettu hyödylliseksi ja tarpeelliseksi seudullisen yhteistyön välineeksi.

Tampere näkee, että kaupunkiseudulle laadittavalla MAL-sopimuksella on edelleen suuri merkitys paitsi rakennesuunnitelman tavoitteiden, niin myös toteuttamisen edellytysten varmistamiseksi. Rakennesuunnitelma tulee huomioiduksi kuluvalle valtuustokaudella Tampereella laadittavissa maankäyttöpolitiikan linjauksissa. Maankäyttöpolitiikan sisältöjä ovat kaupunkirakenteen pitkän aikavälin kehitys sekä suurten aluekokonaisuuksien ja liikennejärjestelmähankkeiden suunnittelujärjestystä ja ajoitusta koskevat tavoitteet ja ohjelmointi yleiskaavan tavoitevuoden 2040 jälkeen.

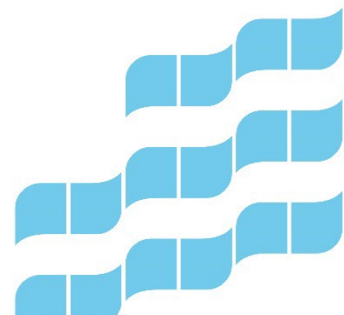
Mitä muita huomioita haluatte nostaa esiin Rakennesuunnitelmasta 2040+

Rakennesuunnitelmatyö vastaa hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin. Kasvun suunnista ja seudulle tarvittavista liikennejärjestelmäinvestoinneista yhdessä sopiminen on tärkeää konkretisoida rakennesuunnitelmaksi ja varmistaa siten seudun elinvoima ja kilpailukyky. Seudun jatkuvasti kehittyvän yhteistyön jatkuminen yli 15 vuoden ajan on osoitus työn merkityksellisyydestä. Rakennesuunnittelun kokonaisuudessa tulee huomioida sen vaikutukset eri alueiden luontomatkailun kehittämishankkeisiin. Kansainvälisen luontomatkailun kehittäminen tukee elinkeinoelämää ja tuo alueelle BKT kasvua.

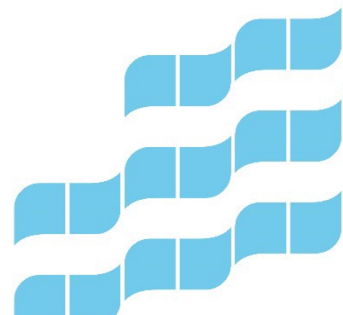
Merkittävä osa rakennesuunnitelmaratkaisua ovat jo aiemmissa suunnitelmissa olevat valtakunnalliset liikennejärjestelmäratkaisut. Liikennejärjestelmäinvestointien toteutumista tulee edistää MAL-sopimuksessa ja muussa seudun edunvalvonnassa mutta myös seudun sisäisessä yhteistyössä ja maankäytön kehittämisen ohjelmoinnissa. Hidastuvan kasvun suuntaaminen kestävästi olemassa olevaan rakenteeseen tulee hyväksyä ja myös se, että kasvua ei riitä kaikkialle. Valinnasta keskittää maankäyttöä jo toteutuneen ja edelleen laajentuvan raitiotien varteen täytyy pitää kiinni. Myös lähijunaan tukeutuva maankäyttö tulee ensivaiheessa kohdistaa niille seisakkeille, joilla on sekä maankäytöllisiä että liikenteellisiä edellytyksiä parantaa joukkoliikennejärjestelmää.

Monen teeman osalta rakennesuunnitelman tavoitteet ja ratkaisut ovat linjassa Tampereen strategian ja ohjelmien sekä voimassa olevan yleiskaavatilanteen ja vireillä olevan yleiskaavatyön kanssa. Yhteneviä teemoja vireillä olevaan yleiskaavatyöhön ovat sini-viherrakenteen ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, joiden tavoitteena on vastata ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja luontokadon ehkäisyyn.

Vaikka seudun asuntopoliittinen ohjelma etenikin aikataulullisesti ensimmäisenä, on se muodostanut onnistuneen perustan osaltaan rakennesuunnitelman ja liikennejärjestelmätynön päivittämiselle, ja voidaan todeta, että tulevan MAL5-sopimuksen laadinnalle ovat hyvät ja yhtenäisen

yhdyskuntasuunnittelukokonaisuuden muodostavat maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän ohjelmatasoiset lähtökohdat.

Vesilahden kunnan lausunto Rakennesuunnitelma 2040+ päivityksen luonnokseen

Miten kokonaisuus tukee kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa?

Vesilahden kunta yhtyy näkemykseen, että kasvun painopiste on pääosin pidettävä rakennesuunnitelmaan merkityissä keskuksissa ja tehokkaan joukkoliikenteen vyöhykkeellä. Kuitenkaan kylien ja haja-asutusalueiden kehittämistä ei ole syytä unohtaa: Vesilahden sisällä Narvan ja Koskenkylän alueet tulee sisällyttää rakennesuunnitelmassa taajaman elinvoimaa tukevan vyöhykkeen merkinnän alle, sillä ne ovat luonnollisia yhdyskuntarakenteen kehitymissuuntia. Kunnan eri alueilla tulee lisäksi voida kehittää maankäyttöä laadukkaasti, alueiden vahvuudet ja mahdollisuudet huomioiden. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen kohdistuisi Vesilahdella palvelukeskuksen alueen kehittämiseen mm. yleiskaavassa osoitettujen alueiden käyttöönotolla, olevan aluerakenteen tiivistämisellä sekä vireillä olevan Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan mahdollistamien ratkaisujen toteuttamisella. Sujuva ja tehokas joukkoliikenne sekä liityntäkohdat joukkoliikenteeseen ovat kunnalle olennaisia keskusten palveluiden kehittämisen ja saavutettavuuden suhteen.

Seudun kasvun vaatimien investointien osalta on hyvä jatkaa työtä, jossa Pirkanmaan kuntien erilaiset vahvuudet tunnistetaan ja näitä alueita kehitetään ennakoiden tulevaisuuden toimintaympäristöjen tarpeet, kuten osin on rakennesuunnitelman päivityksessä ilmi tuotukin. Kunta yhtyy näkemykseen, että tulevaisuudessa kuntien on syytä huolehtia laadukkaasti asuinympäristöjen viihtyisyydestä. Eri toimintoja, kuten virkistys, vapaa-ajan palvelut ja vesiyhteyksiliikenne on kuntien välillä pyrittävä saattamaan yhteen. Tavoitteiden saavuttamista auttaisivat yhteinen palvelutasomääritelmä, ao. seutuohjelmat sekä yhteinen tietovaranto, jolloin erilaisia hankkeita voitaisiin kehittää, parantaa ja rahoittaa yhdessä. Kuntien tulisi aloittaa yhteinen kaavoitus rakennesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi niillä alueilla, joilla taajama-alueet alkavat ilmiselvästi kasvaa kiinni toisiinsa.

Miten kokonaisuus tukee kolmea kestävyttä, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys?

Hajautettu energiantuotanto ja –tarve tulisi selvittää seudun suunnittelua varten, ja energiantuotanto varauksineen ja kehityssuunnitelmineen olisi syytä esittää liitekartoissa. Nämä ovat merkittäviä vetovoima- ja markkinointitekijöitä seudulla. Selvitysten ja visualisoinnin avulla voidaan suunnitella, miten tarpeeseen vastataan, millä tuotantotavoilla tämä tehdään ja minne ne sijoitetaan. Koska aineiston rooli on tukea kaupunkiseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa, on syytä muodostaa aineistosta eri kieliversioita, jolloin sitä voidaan hyödyntää seudun kv-markkinoinnissa.

Myös maakunnallisessa suunnittelussa tulisi kyetä huomioimaan nämä tarpeet ja kyetä uudistamaan mm. heikkotuottoisia metsä- ja peltoalueita sekä joutomaita tuotannon alustoina. Huomioiko rakennesuunnitelma tai kuntien kaavoitus Pirkanmaan Liiton energiastrategian? Miten vaihemaakuntakaavan tavoitteet otetaan rakennesuunnitelmassa huomioon?

Seudun keskusten välisten kestävästi liikkumisen parantamiseen tähtäävien hankkeiden ja investointien rahoitus tulisi turvata. Lisäksi kunta kannattaa älyliikenteen kokeiluja alueellaan, jotta myös seudun reuna-alueiden ekologista ja viisasta liikennejärjestelmää voitaisiin kehittää. Tämä liittyy myös olennaisesti rakennesuunnitelmassa esiteltyyn sosiaaliseen kestävyteen mm. tukemalla saavutettavuutta ja liikkumisen helppoutta.

Pohdintaa herättävät rakennesuunnitelman Siniyhteys- ja Rantojen kehittäminen seudulliseen virkistyskäyttöön -merkintöjen vaikutukset kunnan kaavoitukseen. Onko merkinnöillä vaikutusta esimerkiksi uusien venevalkama-alueiden tai rantojen viher- ja suojelualueiden tarpeeseen? Lisäksi tulisi selvittää, miten merkittyjen sini- ja viheryhteyksien hyödyntämiseen ja suunnitelmien hyväksyttävyyteen vaikuttavat

mm. maanomistussuhteet, tai kuntien sisäinen ja niiden välinen kaavoitustilanne tai sen puute. Kohdassa mainitut teemat ovat arvostettavia, mutta vaativat silti vielä selvityksiä siitä, mitä nämä merkinnät käytännössä tarkoittavat, mitä toimintoja niihin kuuluu ja ketkä ovat sidosryhmät näiden konkretisoituessa.

Vesilahden kunta tunnistaa, että vaihemaakuntakaavassakin mainittuja elonkirjon teemoja tukemalla voidaan mahdollistaa Vesilahden vahvuuksien kehittäminen palveluissa, jotka liittyvät hyvinvointia edistävään elinympäristöön, liikunnallisuuden edistämiseen, luonto-orientaation mahdollistamaan mielen hyvinvointiin sekä arjen turvallisuuteen. Jos seutu panostaa elinvoimaa lisääviin urbaanin virkistyksen ja vapaa-ajan palveluihin, jatkossa seudullisissa toimenpideohjelmissa on hyvä tunnistaa mihin alueisiin panostetaan, millä tavalla se tehdään ja mitkä toimijat näitä palveluita operoivat.

Miten päivivityksen painopisteet - vehreys, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, kestävä liikkuminen ja elinkeinojen kehittyminen – vaikuttavat seudun tulevaisuuteen?

Olennaista on se, miten painopisteet muotoutuvat hallittaviksi projekteiksi. Seudun tulisi keskittyä seuraavaksi laatimaan kuntien yhteisiäkin selkeitä toimeenpano-ohjelmia ja valvoa niiden vaikutuksia.

Miten Rakennesuunnitelman 2040+ toimeenpanoa tulisi priorisoida?

Kunta arvostaa sitä, että elinkeinoalueita kehitettäisiin rajattomiksi kokonaisuuksiksi. Kehitys olisi myös hyvä selkeästi projektoida ja jaksottaa tuleville vuosille. Tämä selkeyttäisi mm. sitä, mitkä ovat alueelle sijoittuvien toimijoiden tarpeet tulevaisuudessa, miten niihin vastataan ja mitkä ovat esimerkiksi näiden sijoittumisalustojen kehittämiseen liittyvien kokonaisinvestointien tarpeet seudulla.

Seudullinen maanhankintastrategia tulisi ulottaa tarpeeksi pitkälle tulevaisuuteen ja selvittää, tunnistaako voimassa oleva maakuntakaava kaikkia tulevia tarpeita. Kuntien tulee tehdä yhteistä kannattavuuslaskentaa siitä, minkä toimintojen kehittyminen on seudulle olennaisinta, miten rahoitus turvataan ja mitkä sidosryhmät ovat toiminnoissa mukana.

Miten Rakennesuunnitelma 2040+ huomioidaan kuntanne/organisaationne toiminnassa/suunnittelussa?

Seudun ja sen kuntien kehityksessä tulisi jatkossa yhä tarkemmin integroida keskenään mm. rakennesuunnitelma, maakuntakaava, Business Tampereen kehittämistiedot ja Pirhan palveluverkon kehityseriaatteet. Tämä sekä tavoitteita esittävien merkintöjen konkretisointi tukisivat seudun kehittämistavoitteiden ymmärrettävyyttä kunnan kehitystyössä ja asukkaiden osallistumisessa siihen.

Mikäli em. asiat saadaan jatkotoimenpiteiden myötä konkretisoitua, on rakennesuunnitelma hyödyllinen kunnan kehittämisen tuki.

21.8.2023

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, lausuntopyyntö 6.6.2023
<https://tampereseutu.fi/tulevaisuus/rakennesuunnitelma-2040/>

Vehreä metropolimme 2040, Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivitys 2040+, luonnos Ylöjärven kaupungin lausunto 21.8.2023

1. Taustaa

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma on väline kaupunkiseudun kuntien strategisen yhteistyön tekemiseen. Rakennesuunnitelma kehittää yhdyskuntarakennetta ja maankäyttömuotoja, esim. palveluiden, liikkumisen ja vapaa-ajan suhteen.

Rakennesuunnitelma tarvitaan esimerkiksi syyskuussa käynnistyviä MAL-neuvotteluja varten (MAL on valtion ja kaupunkiseudun kuntien välinen Maankäytön, Asumisen ja Liikenteen sopimus). MAL-sopimus toimeenpanee Rakennesuunnitelmaa ja siinä listataan valtion rahoitusta saavat kohteet ja hankkeet. Nykyinen MAL-sopimus on voimassa 8.10.2020–31.12.2031. Sopimus päivitetään vuoden 2023 loppuun mennessä siten, että nykyisen sopimuksen tavoitetilä ja toimenpidepolku tarkistetaan ja täsmennetään suhteessa kansainvälisiin, kansallisiin ja seudullisiin tavoitteisiin. Samalla sovitaan vuosille 2024–2027 ajoittuvista konkreettisista toimenpiteistä, joilla edistetään tarkistetun tavoitetilan 2035 toteutumista täsmennetyn toimenpidepolun mukaisesti. Konkreettisia toimenpiteitä valittaessa otetaan huomioon nykyisen sopimuksen toteutuminen ja toimien vaikuttavuus.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivitys on laadittu hyvin organisoidussa prosessissa intensiivisessä yhteistyössä kaupunkiseudun kuntien kanssa talven 2022-2023 aikana.

Seutuyhteistyön ajankohtaisia aineistoja ja hankkeita Ylöjärvellä ovat mm.:

- Ylöjärven kaupunkistrategia 2030 (2022)
- Ylöjärven Kasvuohjelma 2040 (kv hyv. 12.12.2022)
- Raitiotien tarkentava yleissuunnitelma (kv hyv. 13.02.2023)
- Ylöjärven Keskustavisio (kv hyv. 2020)
- Hinku-tiekartta 2020-2030
- Tampereen kaupunkiseudun ratakapasiteettiselvitys (Väyläviraston julkaisuja 26/2023)
- Tampereen kaupunkiseudun seisakeselvitys 2023
- Väyläviraston hanke Lielähti-Lakiala -kaksoisraiteen yleissuunnitelma ja YVA, 2023-2024
- Ylöjärven keskustan arkkitehtuurin yleinen ideakilpailu arkkitehtiliitto SAFAn kanssa 2023 (Leijapuisto - kaupungintalon aukio - Asemanseutu)

2. Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmaluonnoksen 2040+ sisältö

Rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyyteen – ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen. Kaupungit ja kunnat

21.8.2023

ovat avaintoimijoita kestävän siirtymän toteuttamisessa paikallisin ratkaisuin. Kahdeksan tarkempaa tavoitetta nojaavat edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin.

Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiksi kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin) ja niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävän liikkumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sini-vihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet. Lopuksi esitetään koostekartta keskeisimmistä painotuksista. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota.

3. Ylöjärven kaupungin lausunto

Ylöjärven kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä, sekä hyvin valmistelluista rakennesuunnitelmaluonnoksesta, työpajoista ja aineistoista.

Rakennesuunnitelmaluonnoksessa on hyvin nostettu esiin kaupunkiseudun kehittämisen ja menestyksen kriittisiä tekijöitä, kuten tehokas yhteinen joukkoliikennejärjestelmä, rajaton työssäkäyntialue ja laadukas helppopääsyinen virkistysverkko.

Tärkeitä yhteisiä tavoitteita ovat luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutoksen huomioiminen, alueiden välisen eriarvoistumisen ehkäiseminen, asuntotuotannon monipuolistaminen, matkailun kehittäminen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisääminen.

Hiilineutraalisuuden edistämisen osalta Ylöjärven näkökulmasta tärkeiksi nousevat joukkoliikenteen käyttöasteen nostaminen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sekä seudullisesti tärkeistä virkistys- ja ulkoilualueista sekä seudullisista pyöräilyreiteistä huolehtiminen.

ARA-osuuksia on rakennesuunnitelmaluonnoksessa muutettu edelliseen kauteen verrattuna siten, että keskuskaupungin osuutta on pienennetty ja ympäryskuntien osuutta kasvatettu. ARA:n rahoittama kohtuuhintainen vuokra-asuntotuotanto on yksi väline asuinalueiden välisen sosiaalisen eriytymisen tasaamisessa. Tämä vaatii määrätietoista asuntotuotannon sijainnin ja monimuotoisuuden ohjaamista. ARA-rakentamiseen liittyy tarve toimintamallien tarkistamiseen:

- ARA-rakentamisen yhteydessä tulee mahdollistaa myös liikerakentaminen alueilla, joissa on vastaavantyyppistä rakentamista.
- ARA-rakentamisessa tulee varmistaa pysäköintilaitoksiin tukeutuva yhteiskäyttöinen, nimeämättömiin paikkoihin perustuva pysäköinti.
- Kunnat huolehtivat kohtuuhintaisen rakentamisen edellytyksistä keskustoissa ja joukkoliikennevyöhykkeellä.

Taajaman elinvoimaa tukevalla vyöhykkeellä edistetään asuinrakennustyypeiltään monimuotoista ja pienimuotoista ARA-rakentamista ja suositaan uudentyypisiä

21.8.2023

asumisen kokeiluja, kuten osuuskunta-asumista ja ryhmärakennuttamista. Ylöjärven kaupunki pitää näitä hyvinä tavoitteina kaupunkirakenteen ja sosiaalisen ympäristön monipuolistamiseen, ympäristön kohentamiseen ja joukkoliikenteen käyttöasteen nostamiseen.

Seudun kestävä liikunnan järjestelmän toteuttamisen ja sen tulevan käyttöasteen kannalta Ylöjärven kaupunki pitää tärkeänä, että kaupunkiseutu aktiivisilla linjauksillaan edistää väestönkasvun sijoittumista seudun kaikkien kuntien keskustoihin ja keskuksiin unohtamatta keskustan ja keskuksien ulkopuolisten alueiden kehittämistä.

Seudullinen väestönkasvutavoite vuoteen 2040, noin 71 000 asukasta, on rakennesuunnitelmassa jaoteltu kaupunkiseudulle minimiprosenttiosuuksina (esim. 8,6 % / kaupunki). Näiden lisäksi tuodaan esiin, että kaupungeissa voidaan pyrkiä korkeampiinkin tavoitteisiin.

Ylöjärven osalle asetettu 8,6 % minimitaloite on noin puolet siitä mitä kaupunki itse asettanut tuoreessa kasvuohjelmassa (Ylöjärven valtuusto hyväksyi Kasvuohjelman 2040 12.12.2022). Ylöjärvi pyrkii aktiivisiin toimiin kasvuohjelman mukaiseen kasvuun ja rakennesuunnitelman minimikasvutavoite nähdään tavoitteena, joka pyritään ylittämään. Seudun muilla kunnilla on vastaavan tyyppinen tilanne omien tavoitteiden suhteessa rakennesuunnitelman minimitaloiteisiin.

Ylöjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi Kasvuohjelman 2040 12.12.2022. Kasvuohjelma perustuu mm. nykyiseen MAL-sopimukseen ja Tampereen kaupunkiseudun nykyiseen rakennesuunnitelmaan. Kasvuohjelma tavoittelee vuoteen 2040 mennessä 5 000 uutta asukasta tiiville joukkoliikennevyöhykkeelle, joka ulottuu Teivon uudesta alakeskuksesta Soppeenmäkeen. Alue sijoittuu kantatien 65 (Vaasantie) varteen jatkaen Lielahden tiivistä rakennetta nauhamaisesti kohti Ylöjärven keskustaa. Ylöjärvenharju on valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita ja säilyy seudullisesti merkittävänä virkistys- ja maisema-alueena tiivistyvän alueen länsireunassa. Keijärvi, Ilmarinjärvi ja Näsijärvi tarjoavat vesistömaisemia ja virkistysmahdollisuuksia tiivistyvän alueen itäpuolella. Kaikkineen kasvuohjelma tavoittelee noin 11 500 asukkaan lisäystä vuoteen 2040.

Nykyisen MAL-sopimuksen mukaan ”Kasvua ohjataan ja maankäyttöä kehitetään raitiotiehen, lähijunaan ja muuhun tehokkaaseen joukkoliikenteeseen tukeutuvaksi.” Myös Ylöjärven kaupunki pitää seudullisen joukkoliikennejärjestelmän toteuttamista ja sujuvuutta Tampereen kaupunkiseudun toimivuuden, vetovoimaisuuden ja rajattoman työssäkäyntialueen toteutumisen reunaehtona. Joukkoliikenne vaatii joukkoja eli asukkaita: kaupunkiseudun alueelle kohdistuvaa muuttovoittoa ja kasvua tulisi sijoittaa ja jakaa seudullisesti nykyistä tasaisemmin ympäryskuntiin. Tämä turvaisi seudulla osaltaan myös mm. lähivirkistysalueiden ja kaupunkivihreän riittävyttä ja sitä kautta viihtyvyyden, väljyyden ja laadukkuuden säilymistä.

Ylöjärven kaupunki haluaa rakennesuunnitelmaa ja MAL-neuvotteluja silmällä pitäen tuoda esiin nyt käynnistyvällä uudella neuvottelukaudella huomioitavia seudullisia kehityskohteita, joita ovat esim.:

21.8.2023

- Ylöjärven raakapuuterminaalin siirto ja asemanseudun kehittäminen (junaseisake, pääradan kevyen liikenteen ylikulku Asemantien ja koulutuskeskus Valon välillä)
- Ylöjärven kauko- ja lähijunaliikenteen kehittäminen
- Ylöjärven raitiotieliikenteen kehittäminen (valtuusto hyväksyi raitiotien tarkentavan yleissuunnitelman 13.2.2023)
- valtatie 3 kehittäminen
- kantatie 65 kehittäminen
- Ylöjärven Teivo-Mäkkylä-Soppeenmäki-Elovainio-Kirkonseutu -nauhamaisen ydinkeskustan kehittäminen
- maaseutualueiden joukkoliikenteen kehittäminen: syöttöliikenne ja liityntäpysäköinti tiiviille joukkoliikennevyöhykkeelle
- Suurteollisuuden tilaa vievät investoinnit -selvityksen pohjalta Kolmenkulman yritysalueen kehittäminen ja suunnittelu Ylöjärvellä (seudun joukkoliikenteen osalta sekä suurteollisuustonttitarjonnan mahdollistamisen osalta)
- Asemakaavojen käynnistäminen Suomen arkkitehtiliitto SAFAn kanssa järjestetyn keskustan arkkitehtuurin yleisen ideakilpailun pohjalta: tavoitteena lisätä tiiviin joukkoliikennevyöhykkeen asukasmäärää, kehittää keskustan kävelyä ja pyöräilyä, lähijunaliikennettä ja asemanseutua, parantaa Elovainion ja Kirkonseudun välisiä yhteyksiä ja liikenneturvallisuutta (pääradan kevyen liikenteen ylikulku), löytää paras sijainti monitoimitalolle, kohentaa kaupunkikuvaa
- Soppeenmäen Mikkolantien lähialueen yleissuunnitelma: reunaehdot alueen kehittämistavoitteille, kokonaiskuvalle ja hankekaavoille tiiviillä joukkoliikennevyöhykkeellä
- Ylöjärvenharjun ja Aronrannan virkistysalueiden suunnitelmat kaupunkilaisten ja seudun virkistäytyjien palveluiden ja alueiden luonto- ja maisema-arvojen turvaamiseksi
- Ylöjärven kaupunki laatii parhaillaan selvitystä Asuntila-Siivikkala-tieyhteydestä, osana seudun liikennejärjestelmän sujuvoittamista ja ruuhkien välttämistä
- Kolmenkulman teollisuusalueen osayleiskaava, sisältää seudullisesti huomioitavat työpaikka-alueet ja mahdollisen rinnakaistietarpeen Tampereen suuntaan läntisen kehän länsipuolella
- Vuorentaustan asemakaava sisältää uutta asumista, koulun, päiväkodin ja Mastontien – Myllypuronkadun uuden katuyhteyden Tampereelle
- Teivo-Mäkkylä -osayleiskaava sisältää pääradan kaksoisraiteen, raitiotien tarkentavan yleissuunnitelman aluetta ja seudullisen pyöräily-yhteyden; sisältää Teivon uuden alakeskuksen ja Teivo 3 -työpaikka-alueen ja noin 5 000 uutta asukasta noin 1-3 km etäisyydellä Nauhatehtaan alueelta ja Lielahdesta, sisältää mahdollisen Teivon uuden tapahtumakeskuksen ja ravikilpailujen jatkumisen

4. Mitä on Tampereen seudun vetovoima vuonna 2040?

Tampereen seudulla vuonna 2040 toimiva seudullinen joukkoliikennejärjestelmä ja rajaton työssäkäyntialue viestivät kaupunkiseudun kansainvälisestä kilpailukyvyystä, huomionarvoisuudesta ja varteenotettavuudesta. MAL-sopimuksen toimenpidekausilla 2024-2027 ja 2028-2031 kaupunkiseudun asuinrakentaminen on

21.8.2023

painotettu ympäryskuntiin, jotta seudullinen joukkoliikennejärjestelmä on saanut tarvitsemansa käyttäjät ja keskuskaupungin asukkaat ovat saaneet nauttia väljyydestä ja ruuhkattomasta liikenteestä. Tavoitetilanteessa vuonna 2040 kaupunkirakenne ja joukkoliikennejärjestelmä voivat soljua kauniiden viheralueiden rytmittäminä yli kuntarajojen siten, ettei rajanylityksiä huomaa. - Ilman ympäryskuntia keskuskaupunki ei näyttäydy tavoitellun kaltaisena suomalaisen tason metropolina niin kuin eivät ympäryskunnatkaan nauti vetovoimastaan ilman keskuskaupunkia.

5. Lopuksi

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmassa 2040+ ja tulevassa MAL-sopimuksessa tulisi varautua myös siihen, että tavoiteltu kasvu ei toteutuisikaan ajatellussa laajuudessa tai aikataulussa. Kasvua on hyvä keskittää seudullisen joukkoliikennejärjestelmän yhteyteen keskustan ulkopuolisten alueiden kehittämistä unohtamatta. Viihtyisyyden ja houkuttelevuuden turvaamiseksi tulisi seudun jokaisessa kaupungissa turvata laajat, yhtenäiset, monimuotoiset ja helposti saavutettavat lähivirkistysalueet ja luontokohteet.

Teknisenä tarkistuksena pyytäisimme huomioimaan koontikartalla seuraavan Ylöjärveä koskevan lisäyksen:

- Ylöjärvenharju on seudun eri osia yhdistävä ekologinen ja virkistykseen yhteys ja yksi kaupunkiseudun vilkkaimmista ulkoilualueista. Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen kokoavalle teemakartalle olisi tämän vuoksi havainnollista ja perusteltua lisätä vihreä nuolisymboli Ylöjärvenharjun suuntaisesti, Teivon suunnasta Hämeenkyröön päin.

Yleisenä kommenttina lopuksi todetaan, että selvyuden vuoksi rakennesuunnitelmaan ei lähtökohtaisesti tulisi jatkossakaan tehdä maakuntakaavan tai muiden kaavojen kanssa ristiriidassa olevia merkintöjä.

Ylöjärvellä 21.8.2023 Kaupunginhallitus